

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ І ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА**

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ОБЛІКУ: НАУКОВІ ГОРИЗОНТИ

**Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної
конференції
21 березня 2024 року**

Луцьк - 2024

УДК 330/339+628.4+657/659+796

Сучасні тенденції розвитку економіки та обліку: наукові горизонти.
 Всеукраїнська науково-практична конференція 21 березня 2024 року: Збірник тез доповідей.
 – Луцьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2024. – 253с.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, в яких висвітлено актуальні питання розвитку економіки, суб'єктів господарювання, обліку, менеджменту, аудиту і оподаткування. Збірник призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, підприємців і всіх, кого цікавлять сучасні проблеми розвитку економіки України.

Рекомендовано до видання рішенням вченої ради ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (протокол № 4 від 28 березня 2024р.)

Організаційний комітет:

Попова О.Ю. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Хобта В.М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Лизунова О.М. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Лисенко С.М. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Програмний комітет:

Бессонова С.І. – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри обліку та аудиту ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро.

Біловодська О.А. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу і бізнес-адміністрування, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Дятлова Ю.В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів ВНЗ «Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету»

Жарова Л.В. – доктор економічних наук, старший науковий співробітник, професор, завідувачка кафедри міжнародних економічних відносин, бізнесу та менеджменту, професор, Україно-американський університет Конкордія

Коверга С. В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та адміністрування ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м.Дніпро

Мельник В.В. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри управління, системного аналізу та євроінтеграції навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, (Київ, Україна);

Петрушенко М.М. – доктор економічних наук, старший науковий співробітник, професор, завідувач відділу Відділ економічного регулювання природокористування, Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України"

Школа В.Ю. – кандидат економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник, Сумський державний університет (Україна); Постдок, Технічний університет Мюнхена (Німеччина)

Укладачі:

Лизунова О., – доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Лисенко С.М. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори,

Голєва О.Д., Попова О.Ю. Розвиток системи мотивації персоналу як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства	74
Деркунська А.О., Ляшок Н.Ю. Стратегії адаптації організації в умовах кризового середовища	77
Дятлова Ю.В., Карпелянський А.Р. Інноваційний потенціал металургійних підприємств: управлінський аспект розвитку	80
Дятлова Ю.В., Лобко М.А., Михайлов С.С. Особливості економічного механізму управління металургійними підприємствами	82
Карпенко А. М., Ляшок Н. Ю. Боргова стійкість держави в умовах глобальної нестабільності	84
Костенко А.Р., Ляшок Н.Ю. Сучасні проблеми менеджменту та фінансів	87
Ляшок Н.Ю., Мерзлікіна Є.А. Вплив радянської системи управління на модель сучасного українського менеджменту	90
Матвіюк Р.В. Смарт-спеціалізація стратегії розвитку територіальних громад	92
Мельникова М.В. Щодо фінансування проєктів з організації виробництва на засадах рециклінгу та розподіленої енергогенерації.....	96
Менчакова Ю.О., Ляшок Н.Ю. Актуальні проблеми в сферах менеджменту та фінансів	99
Мізіна О. В. Діяльність АТ «ОЩАДБАНК» в аспекті дослідження його конкурентоспроможності	102
Наддал В, Лизунова О.М. Виявлення можливостей та загроз діяльності ПРАТ «Київська кондитерська фабрика «РОШЕН»	105
Павлишин М.Л., Мартинюк Ю.В. Державне регулювання кадрового потенціалу держслужбовців: проблеми і важелі регулювання	108
Салькова Ю. В., Лизунова О.М. Управління підприємством у кризових ситуаціях	112
Сухіна О. М. Бодюк А. В. Механізм інституціоналізації екосистемних платежів за використання послуг екосистем в Україні	115
Фалюта А.В. Безпекова аналітика операцій з цінними паперами.....	119
Філіппенко М.В., Ляшок Н.Ю. Актуальні проблеми оцінки фінансового потенціалу підприємства	122
Шевченко С.В. Цифровізація механізму правління корпоративною соціальною відповідальністю зовнішньоекономічною діяльністю підприємства зоовнішньоекономічної діяльності підприємства: сучасні тренди та виклики	125
Шевчук О.О., Мізіна О.В. Проблеми менеджменту та фінансів під час війни	128
Шурда Д. Г., Ляшок Н.Ю. Консалтингові послуги, як інструмент розвитку	132
Ястремський М.С., Ляшок Н.Ю. Сучасні проблеми менеджменту персоналу	134

УДК 338.24

Шевчук О.О., здобувач освіти**Мізіна О.В.**, к.е.н., доц.*ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Луцьк*

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ФІНАНСІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Початок російської повномасштабної агресії визначив перехід економіки України до умов воєнного стану з його складними особливостями і вимогами. Воєнні конфлікти завжди створюють специфічні умови та обмеження для управлінських процесів, саме тому менеджмент, сфера фінансів та інші сфери управління, піддаються трансформації. Очевидно, що змінилися потреби українців та скоротилися необхідні ресурси для бізнесу.

Бойові дії на території України сприяли росту державних витрат на забезпечення воєнних дій та оборони та непередбачуваних фінансових і матеріальних витрат. Атаки на енергетичну інфраструктуру руйнують бізнес, паралізують життя підприємств та економічної системи в цілому. Скорочуються можливості створення різноманітної продукції (послуг) через брак людських та фізичних ресурсів, зменшується попит в прифронтових населених пунктах через міграцію населення, обмежується експортний збут через проблеми логістики.

Війна змусила велику частину населення і підприємств мігрувати зі Сходу на Захід України і закордон, в результаті багато бізнес-структур втратили свої виробничі потужності. Згідно з дослідженням Advanter Group за 2022 рік 54% підприємств повністю припинили свою діяльність в Україні, 25% майже припинили свою діяльність, 21% підприємств здійснили переселення (2% повністю, 12% частково, 7% в процесі), 31% підприємств не встигли його здійснити [1]. Загрози, що є наслідком зовнішньої та внутрішньої міграції населення та бізнесу в Західні регіони України та до країн ЄС надано на рис. 1.

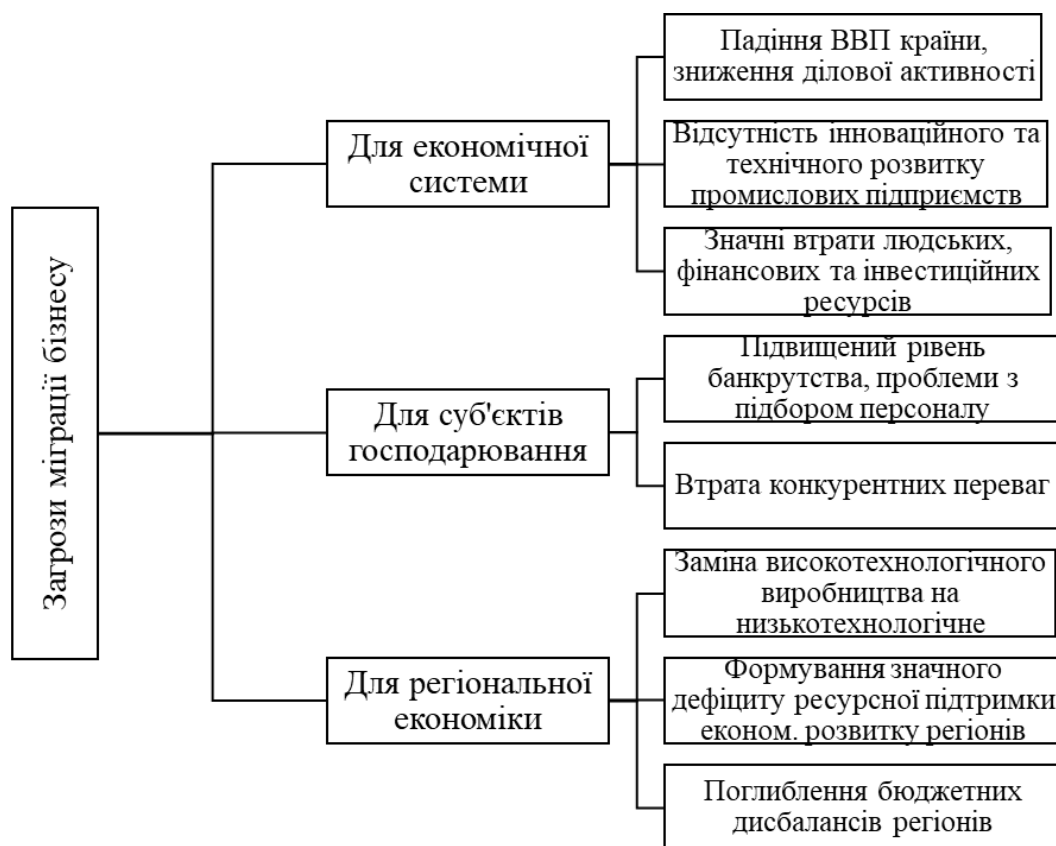

Рисунок 1 – Загрози міграції бізнесу до Західних регіонів України та до країн Європейського Союзу

Джерело: сформовано автором на основі даних [1]

Управління компаніями в умовах війни вимагає унікального набору підходів та навичок, які відрізняються від звичайного антикризового менеджменту. Вирішальними для успіху стають: здатність швидко приймати рішення, адаптуватись до складних (майже неможливих) умов, підтримувати прозорі канали комунікацій з командою. Трансформацію менеджменту в умовах війни слід здійснювати за ключовими напрямками, які зображені на рис. 2 [2].

Війна принесла нестабільність і в фінансову сферу, оскільки фінансові ресурси першочергово слід спрямовувати на обороноздатність. Знищення (або її загроза) об'єктів критичної інфраструктури, вимушена міграція мільйонів людей, що залишилися без роботи та домівок, релокація значної кількості

підприємств та установ, припинення функціонування окремих з них наносить потужного удару по фінансам країни.

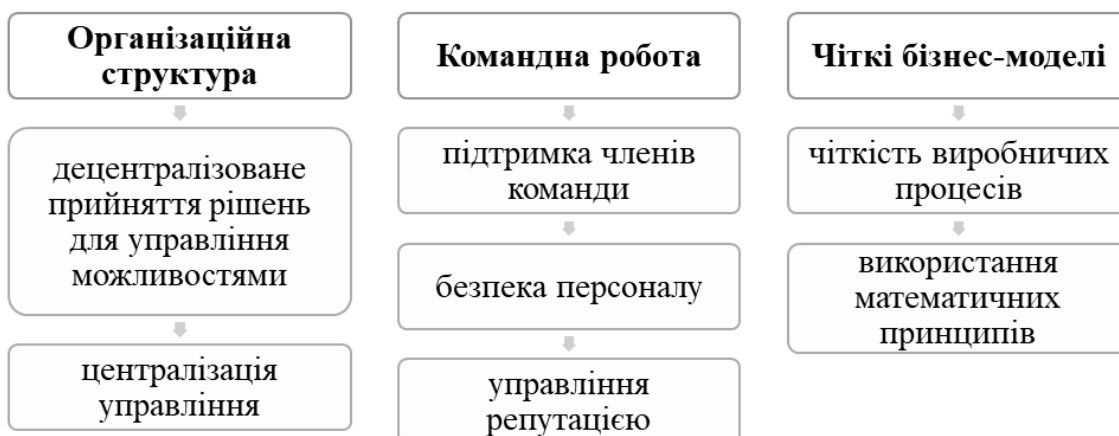

Рисунок 2 – Ключові напрями трансформації менеджменту в умовах війни

Джерело: сформовано автором на основі даних [2]

Уряд був вимушений вживати радикальних економічних заходів, щоб хоч якось втримати економічну ситуацію в країні та забезпечувати обороноздатність. Більш менш, врегулювати проблеми в фінансовій системі вдалося завдяки оперативним та непопулярним рішенням, спрямованим на стабілізацію економічної ситуації. Серед них можна виділити декілька ключових рішень НБУ та Мінфіну:

- 1) збільшення облікової ставки з 10% до 25%;
- 2) заборона вільного продажу валюти (продаж валюти банками в обсягах рівних обсягам придбання);
- 3) фіксація курсу гривні до іноземних валют станом на 24 лютого 2022 року (пізніше його було скориговано на 25%);
- 4) обмеження зняття готівки до 100 тис. грн. на добу для всіх, крім підприємств, які виконували мобілізаційні плани;
- 5) мораторій на транскордонні перекази (виключення – здійснювані від імені держави);
- 6) інтенсифікація зусиль по залученню грошової допомоги від міжнародних фінансових організацій;

7) фінансування потреб ЗСУ через продаж військових облігацій та відповідне залучення коштів громадян [3].

На самому початку воєнних дій в країні НБУ здійснив низку кроків для спрощення діяльності банків й стабілізації їх фінансового стану. Разом с тим, самі банки заздалегідь готували плани роботи за різними сценаріями та були готові адаптуватись до складних умов та обставин.

Стає очевидним, що ця війна буде тривалою, що перетворює її на дедалі ймовірнішу перспективу, а це потребує коригування макроекономічної стратегії країни. Наприклад, нинішня комбінація засобів в економічній політиці, яка ґрунтується на скороченні валютних резервів та інших тимчасових заходах, поступово стає неспроможною. Незмінність подібного курсу в тривалій перспективі може привести до великої економічної кризи, що поставить під загрозу здатність України фінансувати свої військові зусилля тривалий період, посилить суттєві негативні довготривалі наслідки для фінансового сектора вже зумовлені розпочатою повномасштабною війною РФ проти України. Основою протидії цьому виступає значний запас міцності, своєчасна реакція НБУ та роки спільної роботи над реформою банківського сектору.

Список використаних джерел

1. Данилишин Б. Як держава може підтримати бізнес в умовах війни. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/20/684363/>
2. Копчак Ю. С., Матвеєв М.Е., Пугачов В.М. Трансформація сучасного менеджменту в умовах війни. *Економіка та суспільство*. Випуск 51. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2480/2399>
3. Гетманцев Д. В умовах війни робота держави з економікою має базуватися на військових законах. *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/interview/812130.html>

Наукове видання

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ОБЛІКУ:
НАУКОВІ ГОРИЗОНТИ»**

Збірник тез доповідей

Всеукраїнської науково-практичної конференції 21 березня 2024 року

Відповідальність за зміст та достовірність інформації, поданої у збірнику тез доповідей, несуть автори

Під заг. ред. д.е.н., професора, завідувачки кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» О.Ю. Попової

Укладачі: Олена Лизунова, Світлана Лисенко

Комп'ютерна верстка: Олена Лизунова, Світлана Лисенко

Дизайн обкладинки: Світлана Лисенко

Гарнітура Times New Roman. Електронне видання.

43018, Україна, Волинська область, м. Луцьк, вул. Потебні, 56